

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudců JUDr. Filipa Dienstbiera a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobce: **Ing. I. G.**, zastoupeného Mgr. Kamilem Štěpánkem, advokátem se sídlem Jindřicha z Lipé 113, Česká Lípa, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 25. 7. 2013, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 12. 12. 2014, č. j. 58 Ad 20/2013 - 28,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 12. 12. 2014, č. j. 58 Ad 20/2013 - 28 **se zrušuje**.
- II. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 25. 7. 2013, č. j. X **se zrušuje** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- III. Žalovaná **je povinna** nahradit žalobci náklady řízení o žalobě a o kasační stížnosti ve výši 600 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] V záhlaví označeným rozhodnutím žalovaná zamítla žalobcovy námitky a potvrdila své rozhodnutí ze dne 17. 4. 2013, č. j. X, kterým přiznala žalobci podle § 54 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) od 4. 3. 2013 výplatu starobního důchodu náležejícího dle § 31 zákona o důchodovém pojištění s tím, že starobní důchod činí 10.220 Kč měsíčně.

[2] Žalobce napadl rozhodnutí žalované u Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci. Namítal, že mu nebyla zohledněna doba pojištění v roce 2011, kdy byl zaměstnancem společnosti Glassup, s.r.o., a současně jejím jednatelem. Žalovaná dle žalobce pominula důležitá fakta, týkající se faktické nemožnosti výkonu funkce statutárního orgánu zaměstnavatele. Konkrétně se jednalo o skutečnost, že na základě exekučního příkazu soudního exekutora vymazal Krajský soud v Ústí nad Labem žalobce jako posledního společníka společnosti Glassup, s.r.o., čímž byla paralyzována činnost valné hromady a následně i jednatele, který je valnou hromadou jmenován a odvoláván. Následně pak byla usnesením téhož soudu společnost Glassup, s.r.o., zrušena, byla nařízena její likvidace a byl jmenován likvidátor. Podle druhé žalobní námitky rozhodla žalovaná v rozporu s principem zásluhovosti, na němž je důchodový systém v České republice založen. Nepřihlédla totiž k žalobcovým platbám na jiných odvodech a daních, z nichž je prostřednictvím státního rozpočtu rovněž financován systém důchodového zabezpečení.

[3] Krajský soud žalobu zamítl. Žalovaná v souladu s § 11 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění nezapočetla jako dobu pojištění období od 1. ledna 2011 do 28. září 2011, neboť za tuto dobu, po kterou byl žalobce zaměstnancem společnosti Glassup, s.r.o., a současně jejím jednatelem, za něj jeho zaměstnavatel neodvedl pojistné, které byl povinen odvést. Pro zohlednění žalobcem uváděných skutečností (paralyzování činnosti jednatele a nařízení likvidace společnosti) neexistuje žádný zákonný podklad. Pokud jde o výpočet výše starobního důchodu, žalovaná postupovala podle platné právní úpravy. Žalobcem namítané daňové odvody do státního rozpočtu nejsou podle platné právní úpravy při výpočtu výše starobního důchodu rozhodné. Žaloba proto byla jako nedůvodná zamítnuta.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[4] Proti rozsudku krajského soudu brojí žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížností. Rozsudek podle něj vychází z nesprávného posouzení věci ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel navrhuje zrušení rozsudku krajského soudu spolu s vrácením věci k dalšímu řízení.

[5] Stěžovatel se cítí být poškozen na svých právech zamítnutím žalobní námitky, že žalovaná nezahrnula období od 1. 1. 2011 do 28. 9. 2011 z důvodu souběhu zaměstnaneckého poměru stěžovatele a jeho členství ve statutárním orgánu zaměstnavatele. Soud přitom nepřihlédl k námitce, že stěžovatel fakticky funkci jednatele zaměstnavatele nemohl vykonávat a pracoval tak nadále jen jako řadový zaměstnanec.

[6] Poškození na svých právech spatřuje stěžovatel i v zamítnutí jeho druhé žalobní námitky, podle níž měla žalovaná vzít na zřetel i další stěžovatelovy platby daní (zejména daně z přidané hodnoty).

[7] Žalovaná, ač vyzvána, se k podané kasační stížnosti nevyjádřila.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Kasační stížnost je přípustná.

[9] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu podané kasační stížnosti a z důvodů v ní uvedených. Přitom přihlédl i ke skutečnostem, které je povinen zkoumat z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[10] Kasační stížnost je důvodná.

[11] Podle § 11 odst. 1 písm. a) zákona o důchodovém pojištění ve znění účinném k 25. 7. 2013, tedy ke dni rozhodnutí žalované, se dobou pojištění rozumí doba účasti zde vyjmenovaných kategorií osob, včetně zaměstnanců a členů statutárních orgánů obchodních společností na pojištění, za které bylo v České republice zaplacen pojištění. Podle druhého odstavce téhož ustanovení (opět ve znění účinném ke dni rozhodnutí žalované) *„podmínka zaplacení pojistného uvedená v odstavci 1 písm. a) se považuje za splněnou ... v případě, kdy zaměstnavatel pojištění na pojištění neodvedl, ačkoliv byl povinen toto pojištění odvést, pokud se dále nestanoví jinak; ... Za dobu pojištění uvedenou v odst. 1 písm. a) se u osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. a), f), w) a x) nepovažuje kalendářní měsíc, za který jejich zaměstnavatel neodvedl pojištění, které byl povinen odvést, je-li tímto zaměstnavatelem obchodní společnost nebo družstvo a tyto osoby byly v takovém kalendářním měsíci současně společníky této společnosti anebo členy statutárního orgánu nebo dozorčí rady této společnosti nebo družstva“.*

[12] Zákon o důchodovém pojištění tak k ochraně zaměstnanců před nezákonným jednáním jejich zaměstnavatelů činí výjimku z pravidla, že dobou pojištění je pouze doba, za kterou bylo zaplacen pojištění, a uznává jako dobu pojištění i dobu, po kterou nezávisle na vůli zaměstnance nebylo za něj odvedeno pojištění na sociální zabezpečení, ač odvedeno být mělo. Současně však zákon stanoví, že dobrodiní této výjimky nedopadá na ty zaměstnance, kteří se v postavení statutárních orgánů zaměstnavatele, resp. členů těchto orgánů, podíleli na rozhodování zaměstnavatele.

[13] V souladu se smyslem a účelem výše citované právní úpravy je tedy nutno uznat jako dobu pojištění období, po které posuzovaná osoba, ač formálně byla členem statutárního orgánu osoby zaměstnavatele, nemohla mít z objektivních důvodů žádný vliv na jeho rozhodování.

[14] Stěžovatel nepopírá, že v období od 1. ledna do 28. září 2011, tedy v období, které mu nebylo započteno jako doba pojištění, byl současně zaměstnancem i jednatelem společnosti Glassup, s.r.o., a že tato společnost za uvedenou dobu neodvedla za své zaměstnance pojištění na sociální zabezpečení.

[15] Namítaná skutečnost, že byl stěžovatel na základě exekučního příkazu k postižení jeho obchodního podílu vymazán jako společník jmenované společnosti, není ve věci rozhodná, neboť neměla vliv na jeho postavení jednatele.

[16] Stěžovatel však již v žalobě proti rozhodnutí žalované poukazoval také na to, že usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 16. 5. 2011, č. j. 72 Cm 185/2010 - 5, byla společnost Glassup, s.r.o., zrušena, byla nařízena její likvidace a byl jmenován likvidátor. V důsledku toho ztratil stěžovatel fakticky postavení člena statutárního orgánu společnosti, která byla současně jeho zaměstnavatelem. Tyto skutečnosti žalovaná ani krajský soud nezpochybňují, podle obou však nejsou pro posouzení věci rozhodné. Jak si Nejvyšší správní soud ověřil ve veřejném rejstříku a jeho sbírce listin (dostupné na <http://portal.justice.cz>), byla skutečně uvedeným usnesením, které nabylo právní moci dne 16. 6. 2011, společnost Glassup, s.r.o., zrušena, nařízena její likvidace a její likvidátorkou byla jmenována společnost Sdružená konkurzní, v.o.s. Opravným usnesením téhož soudu ze dne 20. 7. 2011 č. j. 72 Cm 185/2010 - 9 byl doplněn výrok původního usnesení o údaj o městě a poštovním směrovacím čísle sídla jmenovaného likvidátora.

[17] Podle § 70 odst. 3 věty první zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, v posledním účinném znění „jmenováním likvidátora na něj přechází v rámci § 72 působnost statutárního orgánu jednat jménem společnosti“. Podle § 72 téhož zákona „likvidátor činí jménem společnosti jen úkony směřující k likvidaci společnosti. Při výkonu této působnosti plní závazky společnosti, uplatňuje pohledávky a přijímá plnění, zastupuje společnost před soudy a jinými orgány, uzavírá smíry a dohody o změně a zániku práv a závazků a vykonává práva společnosti. Nové smlouvy může uzavírat jen v souvislosti s ukončením nevyřízených obchodů, nebo je-li to potřebné k zachování hodnoty majetku společnosti nebo k jeho využití, nejedná-li se o pokračování v provozu podniku. Likvidátor je oprávněn jednat jménem společnosti též ve věcech zápisu do obchodního rejstříku.“

[18] Z citovaných ustanovení právní úpravy postavení likvidátora obchodní společnosti, účinné v rozhodné době roku 2011, je zřejmé, že odvádění pojistného na sociální pojištění za zaměstnance obchodní společnosti spadá, jakožto plnění závazků likvidované společnosti do výlučných oprávnění likvidátora a dosavadní statutární orgány na něj nemají žádný vliv. Na tom nic nemění skutečnost, že funkce dosavadních statutárních orgánů obchodní společnosti v likvidaci nezaniká, omezuje se však výlučně na vnitřní chod této společnosti, případně na další jednání, které zákon nesvěřuje do oprávnění likvidátora. Bez toho, že by likvidátoru příslušely všechny dispozice jménem likvidované společnosti, nemohl by totiž řádně plnit svůj základní úkol, jímž je vypořádání pohledávek a závazků společnosti, jakožto podmínka pro možnost jejího zániku výmazem z obchodního rejstříku.

[19] Ode dne nabytí právní moci usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 16. 5. 2011, č. j. 72 Cm 185/2010 - 5, tedy ode dne 16. 6. 2011, byl jediným orgánem společnosti Glassup, s.r.o., oprávněným rozhodovat za tuto společnost ve věcech odvodu pojistného na sociální zabezpečení zaměstnanců této společnosti, společnost Sdružená konkurzní, v.o.s.

[20] Žalovaná i krajský soud proto pochybily, jestliže se omezily na zjištění, že stěžovatel byl po celou spornou dobu jednatelem společnosti Glassup, s.r.o., aniž by se

hlouběji zabývaly dalšími relevantními okolnostmi, tvrzenými stěžovatelem a rozhodnými z hlediska účelu aplikované právní úpravy.

[21] Pokud jde o výpočet výše starobního důchodu, nehledě k výše uvedenému, Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s názorem krajského soudu, že žalovaná postupovala podle platné právní úpravy. Starobní důchod se skládá ze základní výměry a z procentní výměry, přičemž základní výměra důchodu je stejná pro všechny důchody a procentní výměra se stanovuje individuálně procentní sazbou z výpočtového základu podle získané doby pojištění. Pro stanovení výpočtového základu je důležitý osobní vyměřovací základ, který, zjednodušeně řečeno, tvoří měsíční průměr všech příjmů dosažených v rozhodném období, z něhož se stanoví důchod. Další odvody do státního rozpočtu platná právní úprava při výpočtu výše starobního důchodu nezohledňuje. Stěžovatelem namítané odvody do veřejných rozpočtů jsou proto pro výpočet výše důchodu irelevantní. To platí tím spíše u daně z přidané hodnoty, jakožto nepřímé daně, zatěžující spíše spotřebitele prodávaného zboží či poskytovaných služeb, než plátce této daně.

IV. Závěr a náklady řízení

[22] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou, proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil napadený rozsudek krajského soudu.

[23] Protože z výše uvedených důvodů měl již krajský soud zrušit rozhodnutí žalované, rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 2 písm. a) o zrušení rozhodnutí správního orgánu a o vrácení věci k dalšímu řízení žalované. V řízení je žalovaná vázána právním názorem vysloveným v tomto rozsudku.

[24] O náhradě nákladů tohoto řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1, věty první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.

[25] V řízení o žalobě a na počátku řízení o kasační stížnosti nebyl stěžovatel zastoupen. Přesto mu náleží náhrada hotových výdajů podle § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Podle rozhodnutí Pléna Ústavního soudu ze dne 7. října 2014 ve věci sp. zn. Pl. ÚS 39/13 totiž „zásadu rovnosti účastníků řízení ve smyslu článku 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod naplňuje přiznání paušální náhrady coby náhrady hotových výdajů podle jejich demonstrativního výčtu v § 137 odst. 1 občanského soudního řádu i účastníkovi řízení, který advokátem zastoupen není, a to v situacích, v nichž by účastníkovi řízení zastoupenému advokátem byla přiznána taková náhrada podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu.“

[26] Stěžovateli tak náleží částka 300 Kč za každý jeho úkon ve smyslu § 11 advokátního tarifu, který učinil v řízení o žalobě a v řízení o kasační stížnosti.

[27] V řízení o žalobě učinil stěžovatel jeden úkon ve smyslu § 11 advokátního tarifu, kterým bylo sepsání a podání žaloby, v řízení o kasační stížnosti pak také jeden úkon,

kterým bylo podání kasační stížnosti. Za tyto dva úkony mu náleží částka 600 Kč. V řízení o kasační stížnosti si stěžovatel na výzvu Nejvyššího správního soudu zvolil zástupcem advokáta Mgr. Kamila Štěpánka, ten však neučinil ani jeden úkon právní služby ve smyslu advokátního tarifu. Řízení bylo podle § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, osvobozeno od soudního poplatku. Celkově je tedy žalovaná povinna zaplatit k rukám stěžovatelova zástupce Mgr. Kamila Štěpánka na náhradě nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti částku 600 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

[28] Soudu je znám závěr, týkající se nepřiznávání paušální náhrady hotových výdajů nezastoupenému účastníku ve věcech sociální péče, který byl vysloven v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 3. 2015, č. j. 6 Ads 299/2014 - 25. Na posuzovanou věc však tento závěr nedopadá z důvodu skutkových odlišností případu, neboť kasační stížnost v této věci byla podána žalobcem a ten byl v řízení o kasační stížnosti zastoupen.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. června 2015

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu